Teorie grafů—motivace

- Chceme modelovat interakce mezi dvojicemi objektů.

Teorie grafů—motivace

- Chceme modelovat interakce mezi dvojicemi objektů.
- Objekty uvažujeme jako body (v rovině).

Teorie grafů—motivace

- Chceme modelovat interakce mezi dvojicemi objetků.
- Objekty uvažujeme jako body (v rovině).
- Interakce: Příslušné body spojíme úsečkou/křivkou.

Teorie grafů—motivace

- Chceme modelovat interakce mezi dvojicemi objetků.
- Objekty uvažujeme jako body (v rovině).
- Interakce: Příslušné body spojíme úsečkou/křivkou.

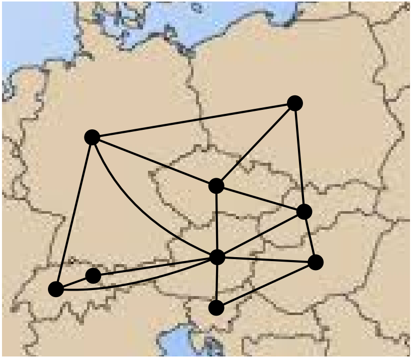

Další příklad (až na drobné detaily)

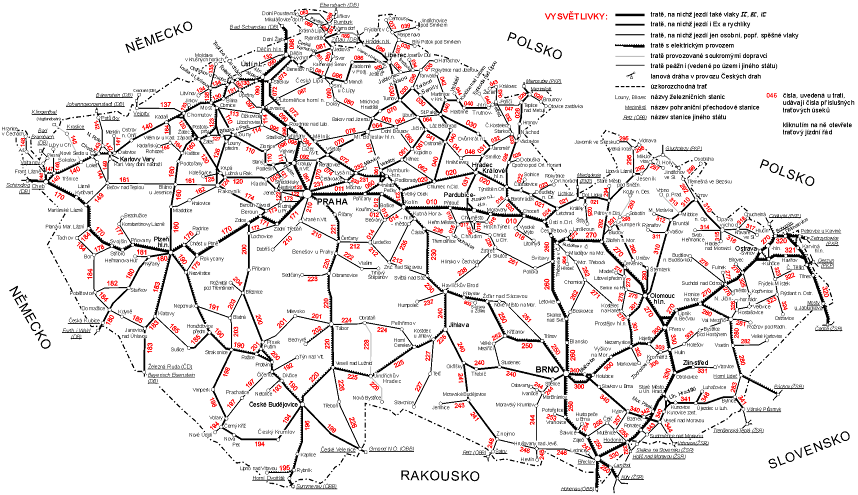

Definice grafu

Definice

Graf G je uspořádaná dvojice (V, E), kde V je množina vrcholů G a $E \subseteq \binom{V}{2}$ je množina hran G.

Definice grafu

Definice

Graf G je uspořádaná dvojice (V, E), kde V je množina vrcholů G a $E \subseteq \binom{V}{2}$ je množina hran G.

Poznámky:

Definice grafu

Definice

Graf G je uspořádaná dvojice (V, E), kde V je množina vrcholů G a $E \subseteq \binom{V}{2}$ je množina hran G.

Poznámky:

- Pokud zadáme pouze G, tak se množina vrcholů obvykle značí $V(G)$ a množina hran $E(G)$.

Definice grafu

Definice

Graf G je uspořádaná dvojice (V, E), kde V je množina vrcholů G a $E \subseteq \binom{V}{2}$ je množina hran G.

Poznámky:

- Pokud zadáme pouze G, tak se množina vrcholů obvykle značí $V(G)$ a množina hran $E(G)$.
- Obvykle budeme pracovat s konečnými grafy, kde V je konečná (a tedy i E je konečná). Ale existují i nekonečné grafy. (Nekonečný případ explicitně zmíníme.)

Kreslení grafů

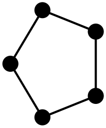

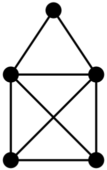

Vrchol $\rightarrow$ bod v rovině
Hrana $\rightarrow$ oblouk/křivka

Kreslení grafů

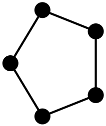

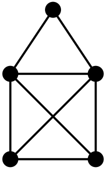

Vrchol $\rightarrow$ bod v rovině
Hrana $\rightarrow$ oblouk/křivka

- Nekreslíme dva vrcholy do stejného bodu.

Kreslení grafů

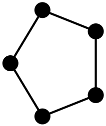

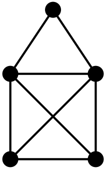

Vrchol $\rightarrow$ bod v rovině
Hrana $\rightarrow$ oblouk/křivka

- Nekreslíme dva vrcholy do stejného bodu.
- Nekreslíme vrchol do vnitřku hrany.

Důležité třídy grafů

- Úplný graf K_n: $V = [n], E = \binom{V}{2}$, $n \geq 1$.

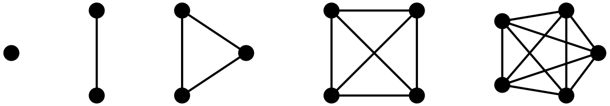

K_1 K_2 K_3 K_4 K_5

Důležité třídy grafů

- Úplný graf K_n: $V = [n], E = \binom{V}{2}$, $n \geq 1$.

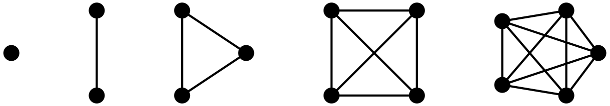

K_1 K_2 K_3 K_4 K_5

- Nezávislá množina I_n: $V = [n], E = \emptyset$, $n \geq 1$

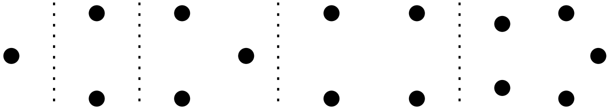

I_1 I_2 I_3 I_4 I_5

Důležité třídy grafů

- Úplný graf K_n: $V = [n], E = \binom{V}{2}$, $n \geq 1$.

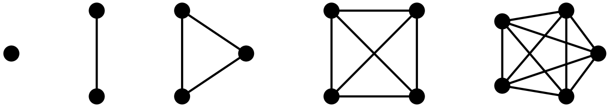

K_1 K_2 K_3 K_4 K_5

- Nezávislá množina I_n: $V = [n], E = \emptyset$, $n \geq 1$

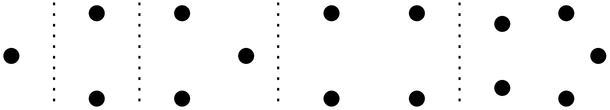

I_1 I_2 I_3 I_4 I_5

- Kružnice C_n: $V = [n], E = \{\{i, i+1\} : i \in [n-1]\} \cup \{\{1, n\}\}$, $n \geq 3$.

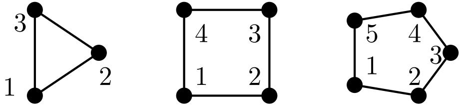

C_3 C_4 C_5

Důležité třídy grafů—pokračování

- Cesta s n vrcholy P_n (= cesta délky $n-1$):
  $V = [n], E = \{\{i, i+1\} : i \in [n-1]\}$, $n \geq 1$.

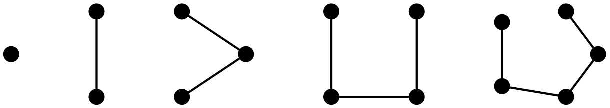

P_1 P_2 P_3 P_4 P_5

Důležité třídy grafů—pokračování

- Cesta s n vrcholy P_n (= cesta délky $n-1$):
  $V=[n], E=\{\{i,i+1\}: i\in[n-1]\}$, $n\geq 1$.

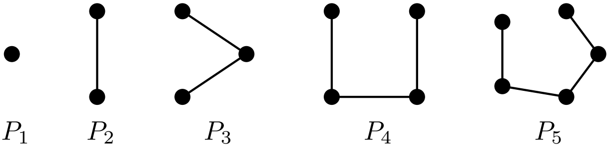

- Úplný bipartitní graf $K_{m,n}$, $m,n\geq 1$.
  - $V=\{a_1,\dots,a_m\}\cup\{b_1,\dots,b_n\}$
  - $E=\{\{a_i,b_j\}: i\in[m], j\in[n]\}$

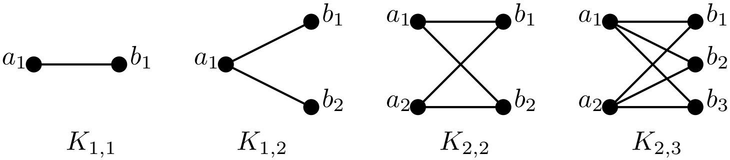

Důležité třídy grafů—pokračování

- Cesta s n vrcholy P_n (= cesta délky $n-1$):
  $V = [n], E = \{\{i, i+1\} : i \in [n-1]\}$, $n \geq 1$.

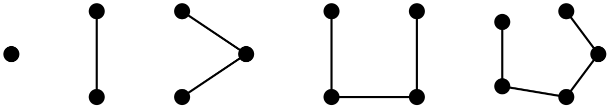

P_1 P_2 P_3 P_4 P_5

- Úplný bipartitní graf $K_{m,n}$, $m, n \geq 1$.
  - $V = \{a_1, \ldots, a_m\} \cup \{b_1, \ldots, b_n\}$
  - $E = \{\{a_i, b_j\} : i \in [m], j \in [n]\}$

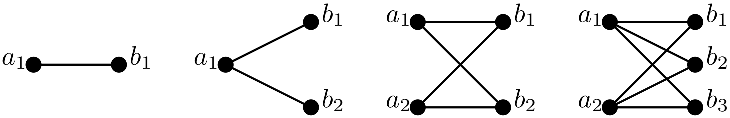

$K_{1,1}$ $K_{1,2}$ $K_{2,2}$ $K_{2,3}$

Bipartitní grafy

Definice

Graf $G = (V, E)$ je bipartitní, pokud lze V rozdělit na dvě disjunktní množiny A a B, tak že žádná hrana nemá oba vrcholy v A ani oba vrcholy v B.

Bipartitní grafy

Definice

Graf $G = (V, E)$ je bipartitní, pokud lze V rozdělit na dvě disjunktní množiny A a B, tak že žádná hrana nemá oba vrcholy v A ani oba vrcholy v B.

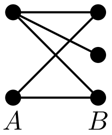

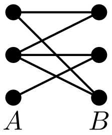

Bipartitní grafy

Definice

Graf $G = (V, E)$ je bipartitní, pokud lze V rozdělit na dvě disjunktní množiny A a B, tak že žádná hrana nemá oba vrcholy v A ani oba vrcholy v B.

- Úplné bipartitní grafy jsou tedy bipartitní.

Bipartitní grafy

Definice

Graf $G = (V, E)$ je bipartitní, pokud lze V rozdělit na dvě disjunktní množiny A a B, tak že žádná hrana nemá oba vrcholy v A ani oba vrcholy v B.

- Úplné bipartitní grafy jsou tedy bipartitní.

Cvičení

Rozmyslete si pro která n jsou které z grafů K_n, I_n, C_n, P_n bipartitní.

Izomorfismus grafů

Definice

Grafy $G = (V, E)$ a $G' = (V', E')$ jsou izomorfní, jestliže existuje bijekce $f\colon V \to V'$ taková, že pro každé dva různé vrcholy $x, y \in V$ platí $\{x, y\} \in E \Leftrightarrow \{f(x), f(y)\} \in E'$. Tato bijekce se nazývá izomorfismus grafů G a G'.

Izomorfismus grafů

Definice

Grafy $G = (V, E)$ a $G' = (V', E')$ jsou izomorfní, jestliže existuje bijekce $f : V \to V'$ taková, že pro každé dva různé vrcholy $x, y \in V$ platí $\{x, y\} \in E \Leftrightarrow \{f(x), f(y)\} \in E'$. Tato bijekce se nazývá izomorfismus grafů G a G'.

Příklad

Grafy C_4 a $K_{2,2}$ jsou izomorfní.

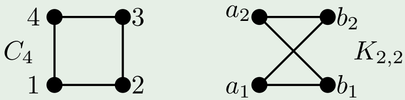

Příklad izomorfismu: $f(1) = a_1, f(2) = b_1, f(3) = a_2, f(4) = b_2$.

Izomorfismus grafů

Definice

Grafy $G = (V, E)$ a $G' = (V', E')$ jsou izomorfní, jestliže existuje bijekce $f\colon V \to V'$ taková, že pro každé dva různé vrcholy $x, y \in V$ platí $\{x, y\} \in E \Leftrightarrow \{f(x), f(y)\} \in E'$. Tato bijekce se nazývá izomorfismus grafů G a G'.

Příklad

Grafy C_4 a $K_{2,2}$ jsou izomorfní.

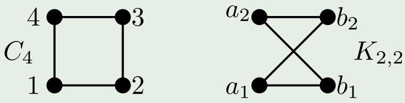

Příklad izomorfismu: $f(1) = a_1, f(2) = b_1, f(3) = a_2, f(4) = b_2$.

Cvičení

Najděte všechny izomorfní dvojice mezi grafy K_n, I_n, C_n, P_n, $K_{m,n}$.

Podgrafy a incidence

Definice

Nechť $G = (V, E)$ je graf. Dva vrcholy v_1, v_2 jsou sousední (též incidentní), pokud $\{v_1, v_2\} \in E$. Vrchol $v \in V$ je sousední (incidentní) s hranou $e \in E$, pokud $v \in e$. Dvě hrany $e_1, e_2 \in E$ jsou sousední (incidentní), pokud $|e_1 \cap e_2| = 1$.

Podgrafy a incidence

Definice

Nechť $G = (V, E)$ je graf. Dva vrcholy v_1, v_2 jsou sousední (též incidentní), pokud $\{v_1, v_2\} \in E$. Vrchol $v \in V$ je sousední (incidentní) s hranou $e \in E$, pokud $v \in e$. Dvě hrany $e_1, e_2 \in E$ jsou sousední (incidentní), pokud $|e_1 \cap e_2| = 1$.
Graf H je podgraf grafu G, pokud $V(H) \subseteq V(G)$ a $E(H) \subseteq E(G)$; H je indukovaný podgraf, pokud je podgraf a navíc $E(H) = E(G) \cap \binom{V(H)}{2}$. Obvyklé značení: je-li $U = V(H)$, tak se indukovaný podgraf značí $G[U]$.

Podgrafy a incidence

Definice

Nechť $G = (V, E)$ je graf. Dva vrcholy v_1, v_2 jsou sousední (též incidentní), pokud $\{v_1, v_2\} \in E$. Vrchol $v \in V$ je sousední (incidentní) s hranou $e \in E$, pokud $v \in e$. Dvě hrany $e_1, e_2 \in E$ jsou sousední (incidentní), pokud $|e_1 \cap e_2| = 1$.
Graf H je podgraf grafu G, pokud $V(H) \subseteq V(G)$ a $E(H) \subseteq E(G)$; H je indukovaný podgraf, pokud je podgraf a navíc $E(H) = E(G) \cap \binom{V(H)}{2}$. Obvyklé značení: je-li $U = V(H)$, tak se indukovaný podgraf značí $G[U]$.

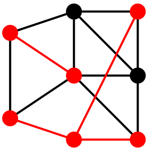

podgraf

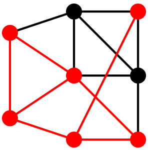

indukovaný podgraf

Sled, tah a cesta a definice souvislosti

Definice

Mějme v grafu G posloupnost vrcholů a hran $(v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t)$ (povoleno $t = 0$). Tato posloupnost je

- sled délky t, pokud $\forall i \in [t]$ je $e_i = \{v_{i-1}, v_i\}$;

Sled, tah a cesta a definice souvislosti

Definice

Mějme v grafu G posloupnost vrcholů a hran $(v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t)$ (povoleno $t = 0$). Tato posloupnost je

- sled délky t, pokud $\forall i \in [t]$ je $e_i = \{v_{i-1}, v_i\}$;
- tah délky t, pokud je sled a navíc se v této posloupnosti neopakují hrany; a

Sled, tah a cesta a definice souvislosti

Definice

Mějme v grafu G posloupnost vrcholů a hran $(v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t)$ (povoleno $t = 0$). Tato posloupnost je

- sled délky t, pokud $\forall i \in [t]$ je $e_i = \{v_{i-1}, v_i\}$;
- tah délky t, pokud je sled a navíc se v této posloupnosti neopakují hrany; a
- cesta délky t, pokud je tah a navíc se neopakují ani vrcholy.

Sled, tah a cesta a definice souvislosti

Definice

Mějme v grafu G posloupnost vrcholů a hran $(v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t)$ (povoleno $t = 0$). Tato posloupnost je

- sled délky t, pokud $\forall i \in [t]$ je $e_i = \{v_{i-1}, v_i\}$;
- tah délky t, pokud je sled a navíc se v této posloupnosti neopakují hrany; a
- cesta délky t, pokud je tah a navíc se neopakují ani vrcholy.

Graf $G = (V, E)$ je souvislý, pokud pro každé dva vrcholy $v_1, v_2 \in V$ existuje cesta v grafu začínající ve v_1 a končící ve v_2.

Existence cesty je ekvivalence

Tvrzení

Nechť $G = (V, E)$ *je graf. Definujme relaci* $\sim$ *na* V *tak, že* $x \sim y$ *pro* $x, y \in V$*, právě když existuje cesta z* x *do* y*. Potom* $\sim$ *je ekvivalence.*

Existence cesty je ekvivalence

Tvrzení

Nechť $G = (V, E)$ *je graf. Definujme relaci* $\sim$ *na* V *tak, že* $x \sim y$ *pro* $x, y \in V$*, právě když existuje cesta z* x *do* y*. Potom* $\sim$ *je ekvivalence.*

Důkaz.

- Reflexivita: $x \sim x$, stačí volit cestu (x) délky 0.

Existence cesty je ekvivalence

Tvrzení

Nechť $G = (V, E)$ je graf. Definujme relaci $\sim$ na V tak, že $x \sim y$ pro $x, y \in V$, právě když existuje cesta z x do y. Potom $\sim$ je ekvivalence.

Důkaz.

- Reflexivita: $x \sim x$, stačí volit cestu (x) délky 0.
- Symetrie: Nechť $x \sim y$. Je-li $(x = v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t = y)$ cesta z x do y, potom $(v_t, e_t, \ldots, e_1, v_0)$ je cesta z y do x. Tedy $y \sim x$.

Existence cesty je ekvivalence

Tvrzení

Nechť $G = (V, E)$ je graf. Definujme relaci $\sim$ na V tak, že $x \sim y$ pro $x, y \in V$, právě když existuje cesta z x do y. Potom $\sim$ je ekvivalence.

Důkaz.

- Reflexivita: $x \sim x$, stačí volit cestu (x) délky 0.
- Symetrie: Nechť $x \sim y$. Je-li $(x = v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t = y)$ cesta z x do y, potom $(v_t, e_t, \ldots, e_1, v_0)$ je cesta z y do x. Tedy $y \sim x$.
- Tranzitivita: Předpokládejme $x \sim y$ a $y \sim z$. Chceme $x \sim z$.

Existence cesty je ekvivalence

Tvrzení

Nechť $G = (V, E)$ je graf. Definujme relaci $\sim$ na V tak, že $x \sim y$ pro $x, y \in V$, právě když existuje cesta z x do y. Potom $\sim$ je ekvivalence.

Důkaz.

- Reflexivita: $x \sim x$, stačí volit cestu (x) délky 0.
- Symetrie: Nechť $x \sim y$. Je-li $(x = v_0, e_1, v_1, \dots, e_t, v_t = y)$ cesta z x do y, potom $(v_t, e_t, \dots, e_1, v_0)$ je cesta z y do x. Tedy $y \sim x$.
- Tranzitivita: Předpokládejme $x \sim y$ a $y \sim z$. Chceme $x \sim z$.
  - Složením cesty z x do y a z y do z dostaneme sled(!) z x do z.

Existence cesty je ekvivalence

Tvrzení

Nechť $G = (V, E)$ *je graf. Definujme relaci* $\sim$ *na* V *tak, že* $x \sim y$ *pro* $x, y \in V$*, právě když existuje cesta z* x *do* y*. Potom* $\sim$ *je ekvivalence.*

Důkaz.

- Reflexivita: $x \sim x$, stačí volit cestu (x) délky 0.
- Symetrie: Nechť $x \sim y$. Je-li $(x = v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t = y)$ cesta z x do y, potom $(v_t, e_t, \ldots, e_1, v_0)$ je cesta z y do x. Tedy $y \sim x$.
- Tranzitivita: Předpokládejme $x \sim y$ a $y \sim z$. Chceme $x \sim z$.
  - Složením cesty z x do y a z y do z dostaneme sled(!) z x do z.
  - Tedy existuje sled z x do z.

Existence cesty je ekvivalence

Tvrzení

Nechť $G = (V, E)$ je graf. Definujme relaci $\sim$ na V tak, že $x \sim y$ pro $x, y \in V$, právě když existuje cesta z x do y. Potom $\sim$ je ekvivalence.

Důkaz.

- Reflexivita: $x \sim x$, stačí volit cestu (x) délky 0.
- Symetrie: Nechť $x \sim y$. Je-li $(x = v_0, e_1, v_1, \ldots, e_t, v_t = y)$ cesta z x do y, potom $(v_t, e_t, \ldots, e_1, v_0)$ je cesta z y do x. Tedy $y \sim x$.
- Tranzitivita: Předpokládejme $x \sim y$ a $y \sim z$. Chceme $x \sim z$.
  - Složením cesty z x do y a z y do z dostaneme sled(!) z x do z.
  - Tedy existuje sled z x do z.
  - Nejkratší sled z x do z je cesta. (Kdyby se nějaký vrchol w opakoval, tak úsek mezi opakováními lze vynechat a tím sled zkrátit.)
    Schématicky: $(x, A, w, B, w, C, z) \to (x, A, w, C, z)$. $\square$

Komponenty souvislosti

Definice

Třídy ekvivalence $\sim$ se nazývají komponenty souvislosti grafu G.

Komponenty souvislosti

Definice

Třídy ekvivalence $\sim$ se nazývají komponenty souvislosti grafu G.

- Komponentu souvislosti $C \subseteq V(G)$ obvykle ztotožňujeme s příslušným indukovaným podgrafem $G[C]$.

Komponenty souvislosti

Definice

Třídy ekvivalence $\sim$ se nazývají komponenty souvislosti grafu G.

- Komponentu souvislosti $C \subseteq V(G)$ obvykle ztotožňujeme s příslušným indukovaným podgrafem $G[C]$.

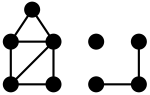

graf se 3 komponentami souvislosti

Komponenty souvislosti

Definice

Třídy ekvivalence $\sim$ se nazývají komponenty souvislosti grafu G.

- Komponentu souvislosti $C \subseteq V(G)$ obvykle ztotožňujeme s příslušným indukovaným podgrafem $G[C]$.

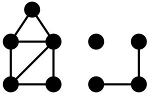

graf se 3 komponentami souvislosti

- Pozorování graf je souvislý, právě když má nejvýš jednu komponentu souvislosti.

Komponenty souvislosti

Definice

Třídy ekvivalence $\sim$ se nazývají komponenty souvislosti grafu G.

- Komponentu souvislosti $C \subseteq V(G)$ obvykle ztotožňujeme s příslušným indukovaným podgrafem $G[C]$.

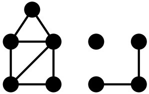

graf se 3 komponentami souvislosti

- Pozorování graf je souvislý, právě když má nejvýš jednu komponentu souvislosti.
- Varování: Podle naší definice prázdný graf $(\emptyset, \emptyset)$ je souvislý, ale názory se v literatuře různí.